

Практична робота № 1

Виявлення прикладів пристосування до способу життя у комах

Мета: виявити риси пристосованості різних видів комах до способу життя; закріпити знання про середовища існування та істотні ознаки комах.

Обладнання: ілюстрації (фотографії комах), короткий опис комах, поширених в Україні та своїй місцевості, підручник.

ХІД РОБОТИ

1. Прочитайте опис комах, добре розгляньте їх, зверніть увагу на кінцівки, крила, очі, форму тіла. Назвіть середовища існування та спосіб життя цих тварин, визначте кілька рис пристосованості до їхнього способу життя.

	Комахи з ряду Двокрилі. Перша пара – літальні крила, друга перетворилася на дзижчальця. Життя кімнатної мухи тісно пов'язане з людиною, тому вона належить до синантропних комах. Поблизу людських поселень кімнатна муха знаходить багато місць для відкладання яєць. Кімнатна муха не може харчуватися твердою їжею, тому вона повинна поглинати її в рідкому вигляді. Ротовий апарат цієї комахи чудово підходить для такого живлення (лижучого типу). Самиці більші від самців за розмірами та характерна більша відстань між очима. Як і у всіх двокрилих, для польоту використовується лише передня пара крил.
	Комаха ряду Прямокрилі. Довжина видовженого тіла дорослих особин від 27 до 42 мм. Стрибальні задні ноги. Ротовий апарат гризучого типу. Вусики довші за тіло, надкрила значно виступають за кінець черевця, в їх основі звукоутворювальний апарат. Орган слуху розташований на гомілках передніх ніг. Зелені коники найбільшу активність демонструють наприкінці дня та вночі. Харчуються переважно двокрилими та метеликами, але навесні можуть завдавати шкоди, виїдаючи молоді бруньки, листя та цвіт винограду та ягідних куштів. Трапляються на лісових луках, галавинах, узліссях, сінокосах,городах тощо. У степу трапляються на поливних ділянках із соковитою рослинністю.
	Представник ряду Бабки. Видовжене тіло, рухлива голова з великими очима, дві пари сітчастих крил, ротовий апарат гризучого типу. Самці мають блакитне забарвлення, самки – зелене. Дозорець-імператор чудовий мисливець і повітряний акробат. Місце життя є узлісся та лісові галявини, ділянки вздовж берегів водойм. Хижаки, живляться дрібними літаючими комахами. Велику частину здобичі ця комаха ловить у повітрі за допомогою зібраних у кошик лопаток. Дозорець-імператор полює практично безперервно. Великі складні очі дозволяють йому побачити здобич на відстані до 12 метрів. Очі - найважливіші органи чуття у всіх бабок.

 Вовчок звичайний або ведмедка	Комаха з ряду Пряокрилі, в Україні поширена всюди. Видовжене тіло, ротовий апарат гризучого типу. Живе у ґрунті, літає вночі, добре плаває. Природні місця існування – заплави річок, боліт, озер, зрошувані та добре угноєні поля. Живуть у норах – довгих (50-100см) горизонтальних ходах, розміщених під поверхнею ґрунту. Для переміщення у ґрунті використовують передні риючі кінцівки.
---	--

2. Заповніть таблицю.

Назва виду	Середовище існування	Спосіб життя	Риси пристосованості
Муха хатня		Спосіб руху Спосіб живлення	Тип кінцівок Крила Ротовий апарат
Коник зелений		Спосіб руху Спосіб живлення	Тип кінцівок Крила Ротовий апарат
Дозорець-імператор		Спосіб руху Спосіб живлення	Тип кінцівок Крила Ротовий апарат
Вовчок звичайний		Спосіб руху Спосіб живлення	Тип кінцівок Крила Ротовий апарат

3. У висновку дай відповіді на питання.

Комахи дихають за допомогою:

повітряних мішків
легенів
легеневі мішків
трахей

На скільки відділів почленоване тіло комах:

1
2
3
4

Який тип зору характерний для комах?

мозаїчний зір
простий зір

Що слугує органами дотику у комах?

вусики
щупики на ротових органах
чутливі волосинки на покривах тіла

Укажіть ознаки комах:

три пари ходильних ніг
чотири пари ходильних ніг
мають тільки прості очі
мають одну пару вусиків
дихають трахеями
мають крила